

Súrefnismælingar á vatni um eirspíral

Magnús Ólafsson

Greinargerð MÓ-85-08

SÚREFNISMÆLINGAR Á VATNI UM EIRSPÍRAL

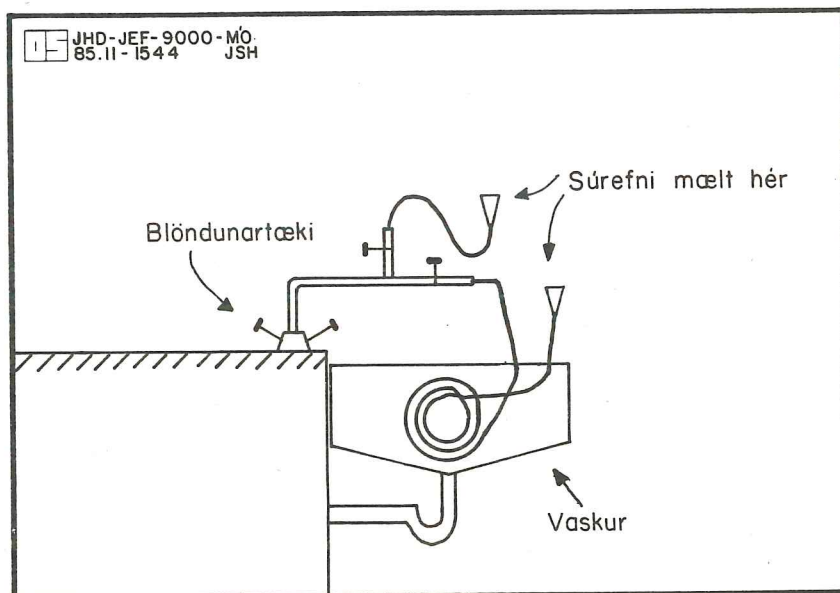
Dagana 30. október til 5. nóvember 1985 var gerð tilraun til mælinga á súrefni í heitu vatni, annars vegar með rennsli í gegnum eirspíral og hins vegar um gúmmíslöngu. Þessi athugun fór fram á efnarannsóknarstofu Orkustofnunar. Ástæður þessarrar athugunar voru þær helstar, að grunur lék á, að súrefni eyddist úr vatni er það rynni um eirrör. Þessi grunsemd vaknaði við sýnatöku og súrefnismælingar á Dalvík fyrr um haustið, en þar mældust alltaf lægri súrefnisgildi þegar mælt var um stálspíral og gúmmíslöngu en um eirspíral. Mælingar stöðu þá yfir í u.þ.b. 3 klukkutíma.

Athugunin fór þannig fram, að tveir kranar og viðeigandi "fittings" og stútar voru tengdir við blöndunartæki við einn vaskinn á rannsóknarstofunni. Þannig átti að reyna að ná fram blöndu af heitu vatni með litlu súrefnismagni, en heita vatnið í Reykjavík er nánast alveg súrefnislaust og brennisteinsvetnið (H_2S) sem er í vatninu eyðir því litla súrefni sem þar finnst. Af þessum sökum var nauðsynlegt að blanda örlitlu magni af köldu vatni saman við það heita.

Eirspírallinn var búinn til úr 10 m löngu og 12 mm sveru eirröri, en gúmmíslangan var um 40 sm löng þykkveggja latex slanga. Á mynd 1 er sýnd, á skematískan hátt, uppsetning búnaðarins við athugunina. Við framkvæmd athugunarinnar kom í ljós, að erfitt reyndist að blanda mjög litlu magni af köldu vatni saman við heita vatnið til að ná fram vatnsblöndu, sem hafði súrefnisstyrk á bilinu 30 til 100 ppb.

Niðurstöður þeirra mælinga, sem gerðar voru eru sýndar í töflu 1, ásamt athugasemdum um tengingar og rennsli.

Mynd 1

Tafla 1. Niðurstöður súrefnismælinga

dags.	kl.	eirspírall		gúmmíslanga	
		02 (ppb)	hiti (C)	02 (ppb)	hiti (C)
1985-10-30	13.50	vatni hleypt á, eirspírall á efri krana			
"	14.10	0	29	>40	52
"	14.35	0	29	25	52
"	15.05	0	33	25	>60
"	15.25	eirspírall fluttur á neðri krana			
"	15.35	40	22	25	>60
"	15.50	15	20	20	58
"	16.10	15	20	10	
		vatn var látið renna alla nóttina			
1985-10-31	8.20	0	25	5	40
"	8.45	0		5	
"	9.50	0	31	5	59
"	11.00	meira köldu vatni bætt í			
"	11.10	>100	45	>100	45
"	12.30	>1.0 ppm		>1.0 ppm	
"	12.30	>1.0 ppm		>1.0 ppm	
"	13.45	skrúfað fyrir kalda vatnið			
"	13.45	0		5	
"	14.20	10	31	30	62
"	15.25	0	33	10	63
"	17.30	0	32	10	61
		skrúfað fyrir vatnið yfir nóttina			
1985-11-01	7.50	skrúfað frá vatninu			
"	12.00	0		10	
"	14.00	0		15	
"	14.30	0		10	54
		hlé í þrjá daga			
1985-11-05	7.50	skrúfað frá vatninu			
"	10.50	0	28	10	52
"	13.20	0	27	15	56
"	14.30	köldu vatni bætt í			
"	14.30	>100		>100	
"	15.15	skrúfað fyrir kalda vatnið			
"	15.15	0		10	
"	15.30	0		15	
"	15.40	0		10	
"	15.50	bætt í köldu vatni			
"	15.50	>100		>100	
		mælingum hætt			

Niðurstöður athuganna eru á engan hátt ótvíræðar, en þó mældist nánast alltaf lægri súrefnisstyrkur í vatninu, sem rann um eirspíralinn en gúmmíslönguna.

Að lokum má geta þess, að Guðmundur Árnason hitaveitustjóri á Dalvík ætlar að gera samanburðar-mælingar á súrefni út úr stálspíral, sem Jarðefnafræðideild hefur sent honum, og út um eirspíral sem hefur verið notaður á Dalvík.

Magnús Ólafsson